

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни «Облік у банках»

вибіркових компонент

освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.08.2022 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління
(протокол від 15.08.2022 № 1)

Розробники:

1. Викладач циклової комісії економіки та управління, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач - методист, Пушкар О. І.
2. Викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач - методист Водолазська Н.В.

Рецензенти:

1. Зав. кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Кременчуцького інституту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», к.е.н., доцент Єфременко А.Г.
2. Кандидат економічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС Харченко М.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
Денна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №7							
Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 2 Облік капіталу	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 3 Облік доходів і витрат	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 4 Облік касових операцій	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 5 Облік розрахункових операцій	10	4	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 6 Облік операцій з кредитування	6	2	-	2	-	2	К/р на 30 хв
Тема 7 Облік депозитних операцій	6	2	-	-	-	4	-
Тема 8 Облік операцій з цінними паперами	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті	6	2	-	-	-	4	-
Тема 10 Облік операцій з основними засобами	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами	8	2	-	2	-	4	К/р на 30 хв
Тема 12 Облік операцій з лізингу	6	2	-	2	-	2	-
Всього за семестр № 7:	90	26	-	20	-	44	залік

Заочна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №7							
Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	8	2	-	-	-	6	-
Тема 2 Облік капіталу	6	-	-	-	-	6	-
Тема 3 Облік доходів і витрат	8	-	-	2	-	6	К/р на 30 хв
Тема 4 Облік касових операцій	6	-	-	-	-	6	-
Тема 5 Облік розрахункових операцій	8	-	-	2	-	6	К/р на 30 хв
Тема 6 Облік операцій з кредитування	8	2	-	-	-	6	-
Тема 7 Облік депозитних операцій	6	-	-	-	-	6	-
Тема 8 Облік операцій з цінними паперами	8	-	-	2	-	6	К/р на 30 хв
Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті	8	-	-	-	-	8	-
Тема 10 Облік операцій з основними засобами	6	-	-	-	-	6	-
Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами	8	-	-	-	-	8	-
Тема 12 Облік операцій з лізингу	10	2	-	2	-	6	К/р на 30 хв
Всього за семестр № 7:	90	6	-	8	-	76	залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Загальні основи та принципи бухгалтерського обліку в банках. Тема № 2. Облік капіталу. Тема № 3. Облік доходів і витрат.

Практичне заняття: Загальні основи та принципи бухгалтерського обліку в банках. Облік капіталу. Облік доходів і витрат.

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання здобувачів вищої освіти з загальних основ та принципів бухгалтерського обліку в банках, обліку капіталу та обліку доходів і витрат.

Кількість годин - 6 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Фінансовий облік як підсистема системи бухгалтерського обліку в банках
2. Організація операційної діяльності в банках
3. Документування, аналітичний та синтетичний облік операційної діяльності в банках
4. Загальна характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках
5. Характеристика банківської системи України.
6. Процедура державної реєстрації банку.
7. Облік операцій з формування статутного капіталу банку.
8. Облік акцій власної емісії, викуплених банком у акціонерів.
9. Облік нарахування дивідендів акціонерам за акціями банків.
10. Облік інших складових капіталу банку.
11. Класифікація доходів і витрат банку та їх відображення у Плані рахунків бухгалтерського обліку банків.
12. Облік доходів і витрат банку на основі базових принципів МСБО.
13. Облік формування резервів під заборгованість за нарахованими доходами
14. Облік фінансового результату діяльності банку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

- 1.1; 1.2 (с. 7-25); 1.3 (с. 14-24); 2.7; 3.1; 3.2; 3.3;
1.1; 1.2 (с.162-174); 1.3 (с.25); 3.1; 3.2; 3.3
1.2 (с. 185-197); 1.3 (с. 211-230); 3.1; 3.2; 3.3

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).
2. Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Характеристика рахунків обліку капіталу банку.
2. Облік розрахунків з акціонерами за несплаченим статутним фондом.
3. Облік операцій з нарахування дивідендів та розрахунків з акціонерами.

4. Класифікаційні групи доходів (витрат) банку. Їхній взаємозв'язок із Планом рахунків.
5. Порядок визнання витрат у підсистемі фінансового обліку.
6. Облік процедури згортання доходів і витрат банку.
7. Облік фінансових результатів і їх розподіл.
8. Облік операцій під час формування статутного фонду до реєстрації комерційного банку.
9. Облік сум несплаченого та сплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку.
10. Дія принципів нарахування, відповідності, обачності у відображення в підсистемі фінансового обліку доходів (витрат).

Розв'язати задачі:

Задача 1. Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями банку:

1. Банком оголошено, але ще не зареєстровано, статутний капітал з 2000000 акцій номінальною вартістю 15 грн.
2. Отримано внесків в розмірі 40% від загального обсягу статутного капіталу через поточні рахунки акціонерів-юридичних осіб і 25% - готівкою від акціонерів-фізичних осіб.
3. Банк зареєстрував статутний капітал.
4. Акціонерами-фізичними особами придбано акції в частині несплаченого статутного капіталу, з яких 15 % акцій - за номінальною вартістю, решта - за 19 грн.
5. По закінченню календарного року оголошено і затверджено зборами акціонерів дивіденди в сумі 574 800 грн.

Теми для рефератів:

1. Характеристика рахунків обліку капіталу банку.
2. Порядок визнання витрат у підсистемі фінансового обліку.
3. Облік процедури згортання доходів і витрат банку.
4. Облік фінансових результатів і їх розподіл.

Міні-лексикон:

Облік операцій, капітал банку, зареєстрований статутний капітал, несплачений статутний капітал, акції, дивіденди, доходи, витрати, фінансовий результат.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

Тема № 4. Облік касових операцій. Тема 5. Облік розрахункових операцій.

Практичне заняття: Облік касових операцій. Облік розрахункових операцій.

Навчальна мета заняття: оволодіння теоретичними знаннями щодо касових та розрахункових операцій.

Кількість годин - 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Організація робіт із готівкового обігу в банках України
2. Порядок забезпечення банків готівкою
3. Організація виконання касових операцій банків з клієнтами
4. Облік операцій з приймання та видачі готівки
5. Облік безготівкових розрахунків із застосуванням платіжних доручень
6. Облік безготівкових розрахунків із застосуванням розрахункових чеків
7. Облік безготівкових розрахунків із застосуванням акредитивів

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1.2 (с. 50-65); 1.3 (с.25-34); 2.3; 3.1; 3.2; 3.3

1.3 (с.35-45); 2.9; 2.10; 3.1; 3.2; 3.3

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1.Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).

2.Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Облік операцій каси із приймання готівки.
2. Облік операцій вечірніх кас та кас перерахунку готівки.
3. Облік операцій видаткових кас.
4. Облік операцій з підкріплення операційної каси банку.
5. Облік розрахунків акредитивами.
6. Облік розрахунків платіжними вимогами.
7. Облік міжбанківських розрахунків, які здійснюються за прямими кореспондентськими угодами.
8. Принципи організації безготівкових розрахунків та форми розрахункових документів для здійснення безготівкових розрахунків у господарському обігу України.
9. Зберігання й облік цінностей та документів у головних сховищах.

Розв'язати задачі:

Задача 1. Скласти бухгалтерські проведення за наступними операціями каси банку:

1. Отримана готівка від інкасаторів згідно з супровідною відомістю в сумі 20000 грн.
2. Видана готівка клієнту банку для виплати заробітної плати в сумі 15000 грн.
3. Інкасована готівка від підприємства-клієнта банку в сумі 7000 грн. При перерахуванні готівки в інкасаторський сумці виявлений надлишок 20 грн.
4. Прийнято від населення комунальні платежі в сумі 460 грн. Грошові кошти були перераховані комунальним підприємством.
5. Видана готівка на підкріплення обмінного пункту - 1200 грн.

Задача 2. Занести наступні касові операції до реєстраційного журналу:

1. 8 жовтня - Видано в підзвіт працівнику банку 350 грн.
2. 8 жовтня - Одержано з коррахунку на поповнення каси 5000 грн.
3. жовтня - Виплачена заробітна плата працівникам банку 10000 грн.
4. жовтня - Здійснені вклади громадянами на депозит 2000 грн.
5. 10 жовтня - Видана позика клієнтові - фізичній особі 1000 грн.
6. жовтня - Внесена клієнтом-юридичною особою - готівка на розрахунковий рахунок 7000 грн.

Задача 3. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку:

1. Банк відповідно до заяви від підприємства-клієнта відкрив йому покритий акредитив для розрахунків з постачальником на суму 65000 грн.
2. Банк-емітент акредитива перерахував у виконуючий банк постачальника 58500 грн.
3. Для фізичної особи відкрито картрахунок і видано платіжну картку на суму 8000 грн. Гроші внесені готівкою даною особою. Фізична особа розрахувалась за придбані товари в магазині платіжною карткою на суму 560 грн.
4. Банк видав підприємству-клієнту розрахункову чекову книжку на 27000 грн.
5. Власник чекової книжки пред'явив до оплати чек на суму 8300 грн.

Теми для рефератів

1. Рахунки, що використовуються для обліку касових операцій, їх призначення.
2. Облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень.
3. Облік безготівкових розрахунків чеками.
4. Облік розрахунків платіжними вимогами-дорученнями

Міні-лексикон:

Касові операції, готівка, операційна каса, безготівкові розрахунки,

акредитив, чек, платіжна вимога, платіжне доручення.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

Тема № 6. Облік операцій з кредитування

Практичне заняття: Облік операцій з кредитування

Навчальна мета заняття: оволодіння теоретичними знаннями щодо обліку операцій з кредитування.

Кількість годин - 2 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Облік основної суми заборгованості за кредитними операціями банків
2. Облік простроченої та сумнівної заборгованості за кредитними операціями банків
3. Облік формування та використання резерву сумнівної та безнадійної заборгованості за кредитними операціями
4. Облік операцій з нарахування та сплати процентних доходів (витрат) за кредитними операціями

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1.2 (с.76-112); 1.3 (с. 57-73); 3.1; 3.2.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).
2. Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Організація обліку кредитних операцій банку.
2. Облік сумнівних кредитів.
3. Облік безнадійних кредитів.
4. Використання позабалансових рахунків за операціями з кредитування.
5. Облік основної суми боргу за кредитними операціями банку.

6. Облік формування резервів під можливі втрати банків за кредитними операціями.

Розв'язати задачі:

Задача 1. 1 лютого банк видав кредит підприємству-клієнту в інвестиційну діяльність в сумі 4000000 грн. на 7 місяців під 22% річних. Сплата процентів за кредит здійснюється щомісячно, база нарахування - факт/факт. Протягом останніх трьох місяців проценти замовником не сплачувались. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Задача 2. 1 квітня банк видав кредит фізичній особі на будівництво в сумі 75000 грн. під 17% річних на 2 роки шляхом перерахування на платіжну картку. Сплата процентів за кредит здійснюється щомісячно, база нарахування - факт/факт.

Забезпечення кредиту - автомобіль вартістю 150000 грн. По закінченню терміну дії кредитної угоди кредит був пролонгований на рік з підвищенням процентної ставки на 5 процентних пунктів. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Теми для рефератів

1. Облік нарахування і сплати процентів за кредитними операціями банків.
2. Класифікація кредитів за ступенем ризику.

Міні-лексикон:

Кредитна операція, відсотки, база нарахування, забезпечення кредиту, позабалансові рахунки.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

Тема № 7. Облік депозитних операцій. Тема № 8. Облік операцій з цінними паперами.

Практичне заняття: Облік депозитних операцій. Облік операцій з цінними паперами.

Навчальна мета заняття: оволодіння базовими теоретичними знаннями щодо обліку депозитних операцій, обліку операцій з цінними паперами.

Кількість годин - 2 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Характеристика депозитних рахунків

2. Облік депозитів (залучених вкладів) у банку
  3. Облік нарахованих та сплачених доходів та витрат за депозитними операціями
  4. Порядок відкриття строкових та ощадних депозитних рахунків
  5. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку
  6. Облік боргових цінних паперів
  7. Нарахування доходів за борговими цінними паперами
- Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:
1.2 (с.65-75); 1.3 (с.46-56); 3.1; 3.2; 3.3
1.3 (с.148-168); 2.4; 3.1; 3.2; 3.3

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).
2. Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Види депозитів (вкладів).
2. Облік залучення і повернення номіналу депозиту.
3. Основні терміни теорії цінних паперів.
4. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.
5. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж.
6. Облік нарахування і сплати банком процентів за різними методами, у тому числі капіталізації депозиту.
7. Облік боргових цінних паперів, що утримуються в портфелі банку до погашення.

Розв'язати задачі:

Задача 1. 1 березня банк залучив депозит від фізичної особи в сумі 13500 грн. на 9 місяців під 12,5% річних. Проценти сплачуються авансом, база нарахування - факт/360. Депозит повертається клієнту своєчасно. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Задача 2. 21 січня банк залучив депозит приватного підприємства в сумі 38000 грн. на 1,5 року під 10,7% річних. Проценти сплачуються у кінці кожного кварталу база нарахування - 30/360. Депозит повертається клієнту своєчасно. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Задача 3. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку:

1. Відповідно до платіжного доручення підприємства-клієнта банк перерахував 6100 грн. іншому банку.
2. На поточний рахунок підприємства надійшла виручка в сумі 48000 грн.
3. Згідно з депозитним договором підприємство перерахувало на депозит терміном на 8 місяців під 11% річних 9300 грн. Банк нарахував проценти за цим депозитом.
4. Банк видав короткострокову позику фізичної особі шляхом перерахування на платіжну картку 10000 грн., на 5 місяців під 19% річних. Банк нарахував проценти за позикоюю.

Задача 4. Балансова вартість акцій у портфелі банку на продаж на початок звітного періоду складає: 175000 грн. - прості акції акціонерного товариства А, 360000 грн. - прості акції акціонерного товариства Б. У звітному періоді банк продав 16% акцій акціонерного товариства А за збільшеною на 2% ціною та 22% акцій акціонерного товариства Б за номіналом. На кінець звітного періоду ринкова вартість акцій акціонерного товариства А збільшилась на 8% та акціонерного товариства Б зменшилась на 3%. Оцінити портфель акцій і скласти відповідні бухгалтерські проведення.

Задача 5. 1 квітня 2006 р. банк придбав інвестиційні облігації на суму 30000000 грн. за 32600000 грн. Погашення облігацій - 31 березня 2008 р. Процентна ставка - 14%; проценти сплачуються через кожні чотири місяця.

Визначити суму нарахованих процентів, щомісячної амортизації дисконту та скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Теми для рефератів

1. Облік міжбанківських депозитних операцій.
2. Облік переоцінки цінних паперів.

Міні-лексикон:

Облігації, цінні папери, депозит, номінал, торговий портфель банку, процентна ставка, амортизація дисконту.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

Тема № 9. Облік операцій в іноземній валюті. Тема № 10. Облік операцій з основними засобами

Практичне заняття: Облік операцій в іноземній валюті. Облік операцій з основними засобами

Навчальна мета заняття: оволодіння базовими теоретичними знаннями щодо обліку операцій в іноземній валюті, обліку операцій з основними засобами

Кількість годин - 2 (денна форма)); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти для власних потреб банку
  2. Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти за дорученням клієнтів
  3. Характеристика поточних рахунків клієнтів в іноземній валюті
  4. Загальна характеристика рахунків для обліку основних засобів банків
  5. Облік основних засобів на різних стадіях їх життєвого циклу
  6. Інвентаризація основних засобів і відображення в обліку її результатів
- Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:
1.2(с.113-161); 1.3 (с.179-197); 2.5; 3.1; 3.2; 3.3
1.3 (с.198-210); 2.6; 3.1 ;3.2; 3.3

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).
2. Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Операції в іноземній валюті та їх класифікація.
2. Облік обмінних операцій банку в іноземній валюті.
3. Облік касових операцій з іноземною валютою.
4. Облік торговельних операцій в іноземній валюті.
5. Облік строкових операцій в іноземній валюті.
6. Завдання бухгалтерського обліку за операціями банку з основними засобами.
7. Облік інших неторговельних операцій банку в іноземній валюті.
8. Визначення вартісних оцінок, які застосовуються в обліку основних засобів банку.

Розв'язати задачі:

Задача 1. Банк протягом дня здійснив операції:

- купив 1150 доларів США готівкою за курсом 25,06 грн. за долар;
- продав 1470 доларів США готівкою за курсом 25,08 грн. за долар;
- розрахував результат від операцій з іноземною валютою (офіційний курс 1 долар США = 25,05 грн.).

Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Задача 2. Банк реалізує надлишкове обладнання первісною вартістю 16700 грн. та нарахованим зносом 832 грн. за 18400 грн., у т. ч. ПДВ. Банком списано морально зношене обладнання первісною вартістю 8400 грн. та нарахованим зносом 6143 грн. При інвентаризації виявлено нестачу об'єкта основних засобів первісною вартістю 4200 грн. та нарахованим зносом 859 грн. (винну особу встановлено).

Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку.

Теми для рефератів

1. Облік операцій в іноземній валюті, що виконуються за дорученням клієнтів банку.
2. Методи нарахування амортизації.

Міні-лексикон:

Іноземна валюта, курс валюти, мультивалютний рахунок, курсова різниця основні засоби, амортизація.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

Тема № 11. Облік операцій з нематеріальними активами. Тема 12 Облік операцій з лізингу.

Практичне заняття: Облік операцій з нематеріальними активами. Облік операцій з лізингу.

Навчальна мета заняття: оволодіння базовими теоретичними знаннями щодо обліку операцій з нематеріальними активами та обліку операцій з лізингу.

Кількість годин - 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

Навчальні питання:

1. Облік надходження нематеріальних активів у банках
2. Облік нематеріальних активів протягом терміну їх корисного використання

3. Сутність фінансового лізингу
4. Облік фінансового лізингу необоротних активів у банку лізингодавця та банку лізингоотримувача
5. Облік оперативного лізингу необоротних активів у банку лізингодавця та банку лізингоотримувача

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1,3 (с.128-210); 2.6; 3.1; 3.2

1.3 (с.170-178); 2.2; 3.1; 3.2; 3.3

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Організаційний етап:

- привітання;
- перевірка присутніх;
- перевірка готовності здобувачів вищої освіти до заняття.

Актуалізація опорних знань, перевірка домашнього завдання.

Мотивація навчальної діяльності.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю теоретичних знань здобувачів вищої освіти (фронтальне опитування).

2. Формування практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти (розв'язання задач).

Питання для фронтального опитування:

1. Характеристика рахунків з обліку операцій банку з необоротними активами.
2. Облік поліпшення і ремонтів необоротних активів.
3. Вибуття основних засобів і нематеріальних активів банку.
4. Облік операцій оперативного лізингу.
5. Облік операцій з фінансового лізингу на балансі лізингодавця.
6. Облік операцій з фінансового лізингу на балансі лізингоодержувача.
7. Облік нарахування амортизації за необоротними активами.
8. Характеристика лізингових операцій.

Розв'язати задачі:

Задача 1. Банк в липні оплатив патент вартістю 3400 грн. із терміном використання 2 роки. Патент оприбутковано за ціною придбання 1 серпня. Амортизація нараховується рівномірним методом. Скласти бухгалтерські проведення за операціями банку за третій квартал.

Задача 2. Керівництво банку вважає за необхідне списання програми автоматизації бухгалтерського обліку, тому що вона морально застаріла і не відповідає більше критеріям визнання активу. Первинна вартість програми - 9760 грн., термін використання - 3 роки. Програма була в експлуатації 2 роки. Скласти бухгалтерські проведення за операціями ліквідації нематеріального активу.

Задача 3. Банк уклав угоду з підприємством про передачу йому в оперативний лізинг споруди терміном на 3 роки. Вартість споруди - 4700000 грн., термін експлуатації - 20 років, ліквідаційна вартість - 630000 грн. Амортизація нараховується методом зменшення балансової вартості. Щорічні лізингові платежі - 84000 грн.

Скласти бухгалтерські проведення в обліку лізингодавця та лізингоодержувача протягом першого кварталу лізингу.

Задача 4. Банк уклав угоду з підприємством про отримання в фінансовий лізинг автомобіля первісною вартістю 180000 грн. на 5 років. Річна ставка процента за користування об'єктом лізингу - 13%.

Визначити теперішню вартість мінімального лізингового платежу та скласти бухгалтерські проведення в обліку лізингодавця та лізингоодержувача протягом перших трьох місяців лізингу.

Теми для рефератів

1. Особливості обліку придбання необоротних активів за національну й іноземну валюти в Україні.
2. Визначення вартісних оцінок, які застосовуються в обліку основних засобів банку, їх особливості.
3. Особливості обліку операцій з фінансового лізингу на балансі лізингодавця та лізингоодержувача.

Міні-лексикон:

Нематеріальні активи, оперативний лізинг, фінансовий лізинг, лізингодавець, лізингоотримувач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

- підведення підсумків заняття;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- оголошення домашнього завдання.

3. Рекомендована література

Основна література:

- 1.1 Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. №2121-III
- 1.2 Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2011
- 1.3 Медвідь Л.Г., Форостяк І.В. Облік в банках: Посібник. – Магнолія 2006, 2015

Допоміжна література:

- 2.1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006р. №3480-IV

- 2.2. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997р. №723-97-ВР
- 2.3. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ від 01.06.2011р. №174
- 2.4. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України, затверджена Постановою Правління НБУ від 03.10.2005р. №358
- 2.5. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України, затверджена Постановою Правління НБУ від 17.11.2004р. №555
- 2.6. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена Постановою Правління НБУ від 20.12.2005р. №480
- 2.7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена Постановою Правління НБУ від 17.06.2004р. №280
- 2.8. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України, затверджена Постановою Правління НБУ від 31.08.2007р. №309
- 2.9. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах, затверджена Постановою Правління НБУ від 12.11.2003р. №492
- 2.10. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління НБУ від 21.01.2004р. №22
- 2.11. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 30.12.1998р. №566

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- 3.1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/a#Find>
- 3.2. Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік». Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua/ukr>
- 3.3. Видавнича група «Баланс клуб». Режим доступу: <https://balance.ua/ua/news/>